

Predikan av Jenny Arnerlöf – den Heliga Mikael's Dag – 2024

Bibelns texter tar för givet att änglar finns. Berättelserna lägger inget krut på att förklara vad änglar är, eller övertala oss om änglars existens. Det finns cirka 300 referenser till änglar bland Bibelns texter men i de kanoniska texterna får vi bara namn på två av dem: Mikael och Gabriel. Änglarnas anonymitet kanske motsvarar eller speglar anonymiteten hos de många människor som utan stor uppmärksamhet har försökt att leva i samklang med Guds vilja. Vi känner inte deras namn men enligt Jesu ord i dagens evangelietext kan vi förutsätta att deras namn är upptecknade hos Gud.

Idag minns vi S:t Mikael på samma sätt som vi med tacksamhet minns ett fåtal viktiga och välkända ledare från kyrkans historia. Änglarna minns vi, men vår lovsång och fokus riktar vi till S:t Mikael's överbefälhavare, Herren Jesus Kristus. Mikael nämns särskilt för att enligt Daniels bok skyddar han Guds folk. Enligt dagens episteltext ansvarar han för att leda den himmelska hären som strider mot ondskan.

Episteltextens berättelse ger inga detaljer om exakt hur änglarna övermannade Guds fiende, men den avbryter och är omsluten av en annan berättelse i Uppenbarelsebokens 12:e kapitel. Den gripande kosmiska berättelsen om en kvinna i födslovåndor som föder en son som är en herde för alla människor, en kung av kosmisk rang. Mer än allt annat, symboliserar denna kvinna Guds folk genom tiderna. Striden i himlen som avbryter berättelsen om kvinnan förekommer efter att hennes son har blivit född och ryckts upp till maktens säte i himlen. Födelsen och uppräckningen är alltså inte ett bildspråk för den första Julens händelser utan för påskens. Förlossningsberättelsen som avbryts för berättelsen om striden i himlen är en metafor för Jesu död, uppståndelse och himmelfärd.

Dessa berättelser i Uppenbarelseboken 12 kastar ljus över varandra och ljuset spiller också över och lyser upp historiska händelser. Berättelserna säger att allt inte var som det såg ut att vara när Jesus dog på korset. När vi hör om striden i himlen ska vi koppla det till flera saker. Först och främst till Jesu avgörande seger mot ondskan. Därefter till alla människorna som med sitt liv har vittnat om kärlekens seger över ondskan. Vilka är de människorna?

De är sådana som vi vill se bli ledare i näringslivet, för att de vågar höja sin röst i protest när egennytta och girighet hotar de anställdas säkerhet, eller innebär att någon någonstans måste jobba under slavens villkor.

De är människorna som står kvar med en oansenlig men stödande närvaro hos dem som lider; ni vet – sådana man vill ha nära sig när livet spårar ur. Och de är personerna som har betalat ett högt pris när de har stått upp för det som är rätt eller talat om det som är sant. De är det slags människor som vi med Guds hjälp kan bli och som lärjungarna höll på att bli i dagens evangelietext.

Kontexten för dagens evangelietext var lärjungarnas återsamling efter det att Jesus hade skickat ut dem till städer och byar med hans budskap om Guds rikes snara ankomst. Jesus hade skickat ut dem på ett fredligt uppdrag bland fientliga krafter. Han sände dem sårbara som får bland vargar fast i gästfrihetens anda; försedda med hans kraft att bota och befria de som tog emot dem. Vid återsamlingen blev det tydligt att de var exalterade över framgången de upplevde på fältet. De hade utövat seriös makt över krafter som de annars stod kraftlösa inför. Jesu reaktion måste ha överraskat dem. Fast, kanske inte av samma anledning som den förbryllar oss i vår egen tid som är så ängsliga inför prat om andliga verkligheter. Men lärjungarna måste ha slagits av vilken effekt Jesus

menade deras mission hade; att visualisera Jesu ord är dramatiskt. "Jag har sett Satan slungas ner från himlen som en blix". Innan Jesus fullt ut delar deras glädje och bekräftar dem, gör han två förtydliganden.

Den ena är att de har fått tillgång till en makt som i princip bara har hört till Jesus och Gud fram till denna tidpunkt. Omnämmandet av ormar och skorpioner är en referens till Guds ord till Israels folk i 5 Moseboken: akta dig för att glömma din Gud som ledde dig genom den stora och fruktansvärda öknen med giftormar och skorpioner. Makten lärjungarna fick inte var deras makt att använda som de ville bortkopplad från Gud. Jesus förtydligande var att deras missions framgång innebar ett hårt slag mot Guds fiendes makt men de skulle inte glömma kraften som gjorde deras mission framgångsrik var Guds kraft. Här används namnet Satan för Guds fiende, vilket betyder anklagaren. Episteltexten använde fem olika begrepp för att förklara vem eller vad Guds änglar var i strid med.

Det är svårt att sätta ord på vad vi erfar när vi drabbas av det onda, men det är också viktigt att stanna upp då och då och inse vilka destruktiva krafter Kristus har räddat oss från. Det är en kraft som är listig och mångfaldig i sitt sätt att drabba – ofta genom sociopolitiska strukturer men inte enbart så. Ondskans vägar vilseleder genom att få oss att fokusera på fel saker. De sju dödliga synderna (avund, frosseri, girighet, högmod, kättja, lättja och vrede) var en bra sammanfattning av mångfalden i ondskans frestelser. Men Jesus kom för att rädda oss från något mycket större och lömskare än summan av alla våra felsteg. Han kom för att ta itu med en kraft som från begynnelsen har varit fientlig till Gud och till liv. De sju dödliga synderna kommer t.ex. inte åt de destruktiva tankar som drabbar oss med budskapet att våra liv är meningslösa och att läget är hopplöst. När vi inser storleken och mörkret av den onda makten som inte vill Guds skapelse väl kan det

vara modfällande. Det är därför Jesus gör sitt andra förtydligande för lärjungarna.

Det andra förtydligandet är att de inte ska glädjas över makten de har fått över onda andar, utan de ska glädjas över det Gud gör och har gjort för dem. All mark vi vinner i kampen mot ondskan är bra, men även om alla våra framgångar lades ihop vore de inte nog i sig att beseгра ondskans kraft. Jesu ord är att vår räddning inte hänger på oss själva; Gud tar notan. Vi kan med gott mod kämpa och stå emot ondskan för att i Kristus har Gud vunnit den avgörande segern emot ondskan. Med icke-våld har Gud beseграt ondskan. Fredens vägar ser sällan ut att vara starkare än ondskans våldsamma vägar; det är en av ondskans favoritillusioner. Men kärlekens vägar har en styrka som jobbar i det fördolda, i hjärtats mörker, som antibiotika som stoppar en infektion. Utseende till trots är Jesu kraft och väg den starkare kraften och vägen.

Jag påminnes om detta nyligen när jag tittade på ett avsnitt av en gammal tv-serie *A Force More Powerful*, "En kraft som är starkare" på Youtube. Den lyfter fram icke-vålds rörelser från hela världen. I den finns filmklipp av den Metodistiska ministern James Lawson, en svart man från Ohio, som berättar om en god vän från Alabama som bortrövades av den vitmaktrörelsen, Ku Klux Klan. Lawsons vän kedjades fast vid ett träd där männen började slå honom så han började be högt, "Fader, förlåt dessa män". Då började en av angriparna att protestera: "Du kan inte be den bönen!" En annan bland angriparna invände då, "Fast en man som ska dö har rätt att be som han vill" efter vilket en debatt uppstod och på något sätt överlevde pastor Lawsons vän och kunde berätta om vad som hände. I samma dokumentär berättar journalisten John Seigenthaler, som rapporterade på "sit-ins" i Nashville att det fanns ett krig som pågick. Och

hans reflektion många år senare var ”Vi kunde se att icke-våldets vapen var starkare än våldets vapen.”

Det finns många krig som pågår runtomkring oss nu: en del bokstavligen krig men också andra som pågår på ett mer andligt eller själsligt plan där många människor luras att tro att deras liv är meningslösa, att det finns ingen plats där de kan höra till något som är större än de själv, och att inget hopp finns för mänskligheten.

Som kristen församling kan vi föra kärlekens offensiv i vår tid. Som Kristi lärjungar, utrustad med Guds kärleks kraft, kan vi gestalta Guds rikes seger på jorden genom att söka rättvisa och sanning, genom att förmedla läkedom och befrielse till de plågade och de dömda, och genom att söka upp de ensamma och förtvivlade med gemenskap och hopp att erbjuda. Som det står i den härliga psalmen vi kan be, vi kan ge, vi kan stå emot och vi har ett hopp som vi kan ge. Allt detta kan vi göra för att Jesus finns bland oss än idag. Som det står om Jesus i Hebréerbrevet har han genom sin död gjort dödens herre, djävulen, maktlös. Jesus befriar oss från slaveriet som finns när vi fruktar döden mer än vi älskar livets Gud. Som Guds folk har vi ett skydd och vapen som världen inte förstår. Må Gud förnya oss i våra tankar så att vi hittar nya sätt att dela glädje över Guds seger och omsorg med en värld som hungrar efter vår kärlek. Amen.